

نومرو : ۱۲۱

اداره خانه

ایستانبول، جغال اوغلی، دائره اجتهاد

تهله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

اجتهاد

صریح فکریه ضادم
علمی، ادبی، اجتماعی هفته لقمجموعه

مدیر مرخص : الهمی صفا

۶ تشرین ثانی ۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنییه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

نمونه:

قان بايرامی

نشانیله

مضرايمده برداملا قان كوردم دون گيجه ،
ربايماڭ تللريني صاردی كيزليجه .
اڭ سودالی نغمه لرم شيمدی برأين
قويلجيملي يوره كمره روزكارليور كين !
أى سوكلیم نى ناصل سرمست ايتديسه
حرارتلی لبركدن قوپان ايلك بوسه ،
اومظفر طوب سسلری قارا ده كزدن
كليركلز داهای بويوك مستی دويدم بن !
شعرلرم قالسين ساڭا آرتق ارمان
كيدیورم ... كوكم قانلی كلزسه اوتان !
كيدیورم ... كل ، قلمی صوك بوسه گله صار !
كيدیورم ... قاقاسياده بگلينه نلر وار !
كيدیورم ... بوكون قربان ، قان بايراميدر ،
قيلنجی قينيز كتير ، شان بايراميدر !..

يوسف ضيا

نمونه سی کوسترمك ايسترسهك بورايه گله ، اوراده قال ،
اشقودرده کی وضع وساده مزار كدن آيرله . او كوچوك ،
او حقير ، او اونوتولش مدفك اشقودرده بوتون بر
محافظه قوتنه محادلر .

يالكنز باشكه ، اشقودره نك محافظونكه بانيسك ،
يالكنز باشكه تورك حاكيتنی اثبات و اخطار ايدن بر
موجوديت سك . سنك تر بهك بر آبدۀ شان و شرفدر ،
بوتون توركلری دائماً وطنی بر عبادته ، مقدس بر زیارته
دعوت ايدن بر معبددر . خير ، سن اشقودره بی ترك
ایتمه ، خير ، او كوچوك و حقير مزاردن آيرله . بركون
سن ای شانلی مدافع ، ای بويوك شهيد ! خاطره وقبربك
اشقودره يه جلب ايتديكي بر مظفر اردو طرفدن او
متروك و منسی مزارلقده بر جهانگیره لایق احتفال ايه
تعزیز و تقدیس اولنه جقسك !

محمد علی توفیق .

محاربه اطرافنده

انكلیزلك سبب فلاکتی

محاربه نك بدایت ظهورنده آلمانلرك فرانسیزلره قارشی
قازانقلری ایلک مظفریت مناسبیتله نایه فرایه پرده سه
غزته سنده انشرايدیلن بر باش مقاله ده بر مطالعه نظر دقتی
جانب ایتشدی .

« آلمانلرك مظفریتی تأمین ایدن شی نه بويوك چاپلی طوبلر ،
نده قروپ سلاحلریك مکملیتدر . آلمانلرك یکانه مدارت فوق
يالكنز « شعار ملی » نك علویتدن عبارتدر . بو شعار ملی
سایه سنده درك آلمانلر غالبیتی تأمین ایدن وسائط فنیه فی احضار
وبو وسائط فنیه فی استعمال ایدن افرادده « نامغلوبیت » کی
بر خاصه انجاز کاربخش ایتشلر . ۱۸۷۰ محاربه سنده دخی آلمانلره
تأمین ظفر ایدن شی نه مولتکلر نده بيسمارقلردر . آنجق
مولتکلری ، بيسمارقلری نیجه نیجه بويوك آدملری یتشیدیرن
آلمان شعار ملیسیدر .

بو مطالعه نك صحت و اصابتی آرتق محتاج ایضاح
دکلدر . بز يالکنز شونی علاوه ایده جکزر که شعار ملی
يالکنز غالبیتی دکل مغلوبیتی دخی موجب اولور . ایشته

بو گونه قادر هیچ بر فداکارلغه قاتلانمه دن اوچ درت
یوز میلیون خلقي بویوندروغی آلتنه آلان انکلیز ملتک
بو کونکی فلاکتنه سببیت ویرن ، بو مغرور ملتی
اوچورومه دوغرو سور و کله مکده اولان شی ینه کندی
شعار ملیسیدر .

انکلیز شمار ملیسنک وصف میزی « Caractéristique »
« افراط کبر » دن عبارتدر .

فی الواقع غرور ملی آز چوق بوتون ملتلرده
موجوددر . غرور ملیدن محروم اولان بر ملت هیچ
بر وقت ترقی و تعالی ایده من . فقط انکلیزلرده کی غرور
دکل مفرط بر کبر و عظمتدر . مثلاً فرانسیزلرده غرور
ملی واردر . فقط اونلر سائر ملتله نور و مدنیت رفاه
و سعادت کتیرمش اولقله افتخار ایدرلر . موسقو فلرده
مغرور و متکبردر ، فقط یبانیجیلره قارشی کبر و غرورلرینی
کتم و اخفایه لزوم کورورلر ، حالبوکه انکلیزلر ظواهری
قورتارمغه تنزل ایتمه دکلری کی انکلیز اولقی شرفندن
محروم اولان آدملره قارشی بسله دکلری نفرت و استحقاری
علناً اظهار ایدرلر و بو کی بختسزلری هر درلو حقندن

چالشمغه ، ترقی ایتکه امکان بولدق . یوقسه بزم ملی برمزیتز یوقدر . بز ادعا ایدیورز که مستملکات اداره ایتک خاصه سی یالکیز بزه مخصوصدر . حالبوکه بوخصوصدهده بز سائر ملترلر کیری بولونیورز . ایشته ایرلاند ، بز ایرلاندالیره کندیمزی سودیره بیلدیکمی ؟ کبر وعظمتوزدرکه یالکیز بزم دشمنلریمک دکل دوستلریمکده نفرتی جلب ودعوت ایدر . مستملکات اهابلسنک رؤسای انکلتیره کلدکیری وقت اونلره قارشى مملکتلرنده مظهر اولدقلری تشریفاتده بولمغه تنزل ایتیز . حالبوکه فرانسیزلر وحقی روسلریله بوخصوصده بزدن دها آئی حرکت ایده رلر . »

موسیو « ویتان » انکلیز شعار ملیسنک قصورلری نی تعداد ایتدکن صکره هجویه سنه شویولده خاتمه ویرمشدر :

« انکلیزلر بو اخلاقمزلقلر ، وبالخاصه بو کبر وعظمت ایله مدنی وغیرمدنی بوتون ملتلرک خصومت وعداوتی جلب ودعوت ایدیورلر . بو اخلاق قصورلر اوله اجتماعی آفتلردرکه انکلیز دولتنک بقا وموجودیتی بیه تهلیکیه لقا ایدیور !! »

اشته شمدیکی حادثات شو « ویتان » ک کرامت صاحبی اولدیغنی اثبات ایدیور . انکلتیره حدسز کبر وعظمتی ، پایانسز و انصافسز خودبینیکی دولایسیله پک مدهش بر اضاحلاله معروض بولنیور . طبیعت انکلیزلره اثبات ایده جکدرکه کلفتسز نعمت فایه محکومدر . بو کون انکلیزلرک رقیبلی بولنان آلمانلر صوک زمانلرده پک بویوک نعمتلره ، سعادتلره مظهر اولاشلر . بونلر فانی دکل ، ابیدر . چونکه اونلرده هر بر نعمت بر کلفتک مقابلیدر .

آلمانلرده هر بر فرد ملتک هیئت مجموعه سی ایچون مالنی ، قاتنی جانی فدایه حاضردر . مدافعه ملیه اوغرنده کمنجکلنک آک کوزل زمانلری قیسه لرده ، قیرلرده کچیرر ، دولته بول بول ویرکیلر ویرر . افرادینک آک کزیده لرینی یینه اردویه ، مدافعه ملیه یه تخصیص ایدر . حالبوکه انکلیزلر کله نک بتون معاسیله طفیلیدر .

هندستانک یوزلرجه میلیون خلقی انکلتیره ده بر قاچ یوز لوردک خزینه لرینی دولدرمق ایچون چالیشیر . بو لوردلر کندی وطنلری ایچون هیچ بر فدا کارلقده بولمزلر . وطنک مدافعه سی وظیفه سی یعنی عسکرلک کبی علوی و مقدس بر وظیفه اجرته طوتیلان اراذل واسافل ناسه بر اقلیر . ضابطلک مسلکته انتساب ایدن

محروم عد ایتمکدن واونلره قارشى او یولده مامله ده بولمقدن اصلاً چک نمزلر .

انکلیزلری آک آئی واک طوغری توصیف ایدن بریسی وارسه یینه انکلتیره نک آک مشهور فیلسوفلرندن ماتیو آرنولددر . مومی الیه دییورکه :

انکلتیره اهابلیسی اوچ صنفدن مرکبدر . باربارلر ، عظامتروشلر و اراذل کروهیدر .

یینه انکلتیره نک آک بیوک محررلرندن مستر سیدنه ی ویتان کندی ماتداشلرینک کبر مفرطی شویولده تصویر ایدیور :

« بزم ، حقمزده بسله دیکمز فکر عظمت او قادار کستاخانه درکه دنیانک هیچ بریرنده بر مثلته ده اتصادف اولنه من . اعتقادیمزه باقیلیسه دنیاده بزمکی قدر منتظم بر حکومت بزمکی قادار مکمل بر حیات عائله موجود اولمادینی کبی دنیاده نطافت و طهارت ویره بیان یالکیز انکلیز صابونی واردر . بر مالی ویاخود باشقه بر شیئی انکلیز دیه توصیف ایتک ، فوق العاده آبییدر ، دیمکدن باشقه بر شی دکلر . انکلیز وصفندن خارج قالان هر نه وارسه شایان استحقاودر . »

انکلیز ملتک صمیم روحنده اساسکیر اولان بویکی حرکتلر انکلتیره نک حکومت اداره سنده دخی مطلق صورتده حاکم بولنیور . انکلیز سیاسونی شوکا منتقد بولنیورلرکه دنیاده مستملکته تأسیس ایدرک اقوام سائر اوزرینه حاکم سورمکه صلاحیتدار اولان بر دولت وارسه اوده انکلتیره در . مستملکله لری حسن صورتله اداره منحصرأ انکلیزلره مخصوص برمزیتدر . عینی زمانده بوتون جهانده تجارت عالنده برنجی درجه یی اشغاله مستحق بر ملت وارسه اوده انکلتیره در . حرف وصناییده مکملیت انکلیزلرک تحت انحصارنده در . فرانسیزلر ، ایتالیانلر واز جمله آلمانلر دنیانک نره سنده اولسون مال سورمکه موفق اولورلرسه بو ، مطلقا بر حله و دسیسه نتیجه سیدرو بناء علیه بو حال انکلیز حقوقی غصب ایتک دیمکدر .

مومی الیه مستر ویتان انکلتیره نک شو حالی تنقید ایده رکن سوزینه شو یولده دوام ایتمشدر :

« بز ظن ایدیورز که بزم شوکت وقدرتمز محصول سی وغیرتمزدر . خیر ! بز بوتون بو نعمتلری یالکیز وضعیت جغرافیه مزه مدیونز . مملکتیمز احاطه ایدن دکزلر بزی تجاوز اعدادن مصون قیلدی و بوسایه ده بز عصرلرجه مدت مستریحا

بو کتابی نیچون یازدم شانلی و محترم برماضی، متردد
والیم بر حال.. نهایت فتح اولوناجق بر استقبال اوکنده بز.
ماضی به باقیجه آت صیرتنده مشاق آریان بر قهرمان
اجداد کوریورز که تاریخی، سیاسی، اجتماعی بر چوق
سبیلرله آسایدن ایلری آتیلهرق بتون دنیانک خریطه سنی
دکشدیرمش... بزه میراث بر اقدینی مبارک یرلری
آچارکن استقبالی حالنه کوره دوشونه رک یوریوب
کیتمشدر. یقین برماضی به کلتجه به قدر بو عز مکار و قدرتی
روحلرک قوردینی معلا و کنیش منا بتون فورطونلاره
دایانمش، ایکی عصره یقیندر ایجری دن طیشاری دن ایدیلن
هجوملره قارشى قویارق نهایت بزى بو عصرده تاریخ
میدانه قدر کتیرمشدر.

حالمز اوقدر ای دکل.. داها دون بوتاریخک حزین
و هیچ نه قدر وقایعی وار ایسه هیچ برینه بکزه مه به جک
صورتده ازبلدی کمزى کوریورز. قوصوه یی، صرب
صندیغی، کوزل سلانیکى، یانیه کولنى آتارکن کوزلریز
صولانیور.. قلمز قاورولیور.

کریدک کوک اُتکلرینی اوپن یوکسک ویاچین قایالری
آلتنده قره مرادک، یوسف پاشانک، کوپرل اوغلنک
مهیپ ووقور سسلرینی ایشیدیور کبی اولیورز. برجلر
آلتنده کی لغملری طوتوشدیران قهرمان یکچیریلرک
کلبانکلری قولاقلریزده چینالیور. ردوس اوکنده
طورغودی، ساقز قارشوسنده قلیج علی یی، مدللینک
کوزل ساحلنده مراد رئیس آریورز.
مبارک آلی قرمزى بایراغمزک آتش رنکنه بر
صولغونلق کلش، شیمدی آق ده کیزک دورغون و مائی
صولرینه تورک سسلری قاریشما یور.

طونه بویلرنده آتخی ییقایان.. ته رکینسده کی سازینی
باغلا یارق شوق و حرارتله وطن تورکوسى سویله یین
میخال بک آقجیلرندن اثر یوق. ادرنه به، شودوغدیغ
یره باقیورم: کوزیمک اوکنه قوجه حاجی ایل کلیور.
شانلی و بدبخت قهرمان.

بر قاچ بیک کشیک بر کشف قولیه اوتوز بیک
کشیک منتظم بر صلیب اردوسنی داغدیغی وقت چرمن

انکلیزلر اوقاتک قسم اعظمی قشله لرده دکل سالونلرده،
صیفیه لرده کبار عالمرنده سکیپرلر.

متکبر وعظمتفروش انکلیزلر شمدی آرتق تهاسکینی
کورمه و کندی ضعیف نقطه لری نه دن عبارت اولدیغی
آکلامغه باشلامشلر.

اشته «مورنینغ پوست» غزته سى اُک صوک نسخه لرینک
برنده شو سوزلرله تظم ایدیور:

«بزده عمرلرنده هیچ بروقت حب وطن نه دیمک اولدیغی
اکلامه مش اولان آدم لر نادر دکدر. وطن ایچون مال و جان
فدا ایتک نه دیمک اولدیغی بیلمزلر. اونلرک پرستش ایتکلری
برشی وارسه اوده بارعدر. بونلر هیچ برشی اوله مش کبی
«بر ممتاد ایشه دوام» دیهرک راحتلری بوزمازلر.»

مورنینغ پوست غزته سى شوراسنی ده علاوه ایتلی
ایدی که بونلرک خواب استراحتی چوق سورمیه جک،
آلمان طوبلری، آلمان ۴۲ لکلری، آلمان چه پلینلری
اونلری پک چابوق ایقاظ ایده جکدر.

م. فوهنه

کویلر

فضائل، لولر، دلاوتلر، نظارتلر

عزیزم عبدالله جودت بک

اجتهادک ۱۱۸ نجی قیمتلی نسخه سنده «بولغارلرده
مدنی شکیمه» به دائر یازدقلریکزی بتون یازیلریکز کبی
او قودم. اوراده بولغارلغک یوکسلمسنه برنجی سبب
کوستردیککز شی ملتک هر شیئی هر کس کندی شعبه سنه
کوره، بیلمه سندن عبارتدر.

شو مقاله بکا بر شیء الهام ایتدی. بریل اولیورکه
بر کتاب یازمشدم.. شو قاریشیق کونلر باصلمسنه مانع
اولدی. ایشته اونک باشلانغجی سزه کوندردم. ظن
ایدرسه م ایکی مزمده برشیء دوشومش اولیورز.. کتابمدن
بعض پارچه لری آرا صیرا یوللارم و بوراده کوزتدیکم
نقطه دیدیککز کبی هر شیئدن اول بزى بیلیمک، طانیق
واوکا کوره یورو مکدر. کتابک اسمنی یوقاری به نقل
ایتدم؛ شورایه ده مقدمه سنی کچیریورم.